Ministerie van Justitie en Veiligheid

Kerncijfers politie bij het tweede Halfjaarbericht 2021

Hoe ontwikkelt de Nederlandse politie zich en welke trends zijn daarin te zien? Onderstaande kerncijfers over de politie geven daar meer inzicht in. Achtereenvolgens komen de thema's 'Politie en de samenleving', 'De toerusting van de politieorganisatie' en 'De ontwikkeling van de taakuitvoering en het werkaanbod' aan de orde. Dit overzicht verschijnt twee keer per jaar en wordt aan het 'Halfjaarbericht politie' toegevoegd.

In verband met de oprichting van de Nationale Politie in 2013 is dat jaar, zoveel mogelijk, als startpunt genomen. De grafieken zijn gebaseerd op de meest recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), maar ook op jaarrekeningen, jaarverslagen, jaarverantwoordingen en begrotingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid en van de politie. Het is een voornemen om de volgende edities van dit overzicht uit te breiden met additionele grafieken en gegevens in lijn met de reeds benoemde thema's.

Politie en de samenleving

Slachtofferschap

Er is sprake van een dalende trend van misdrijven. Logischerwijs neemt ook het aantal Nederlanders af dat in de Veiligheidsmonitor aangeeft slachtoffer te zijn geweest van een gewelds- vermogens- of vandalismedelict. In 2019 geeft namelijk 13,7 procent van de Nederlanders aan slachtoffer te zijn geweest van één of meerdere gewelds-, vermogens- of vandalismedelicten. Dit is een lichte daling ten opzichte van het percentage in 2013 (19,8 procent), 2015 (17,6 procent) en 2017 (15,2 procent).

Slachtoffer

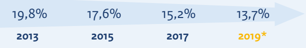

Slachtoffer van Cybercrime

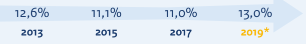

Bron: Veiligheidsmonitor

Bij cybercrimedelicten is juist een lichte stijging waarneembaar: in 2019 geeft 13 procent van de Nederlanders aan slachtoffer te zijn geweest, een iets hoger aandeel dan in 2013 (12,6 procent), 2015 (11,1 procent) en 2017 (11 procent). Hacken komt het meest voor, gevolgd door koop- en verkoopfraude, cyberpesten en ten slotte identiteitsfraude.

Onveiligheidsgevoel

De afgelopen jaren is het percentage van mensen dat aangeeft zich wel eens onveilig te voelen in de buurt afgenomen. In 2013 gaf 18,8% aan zich wel eens onveilig te voelen in de buurt en in 2019 was dit 14,4%.

Voelt zich **weleens** *onveilig in eigen buurt*

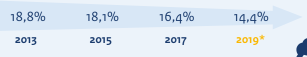

* Dit zijn de meest recente cijfers. De Veiligheidsmonitor wordt ééns per twee jaar uitgevoerd.

Bron: Veiligheidsmonitor

Disciplinaire onderzoeken

Disciplinaire onderzoeken zijn interne onderzoeken die uitgevoerd worden omdat er een vermoeden is van gepleegd plichtsverzuim door politieambtenaren. In vergelijking met 2019 zijn er in 2020 minder disciplinaire onderzoeken uitgevoerd.

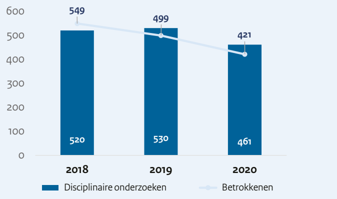

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2019, 2020

Drie meestvoorkomende overtredingen die tot disciplinaire maatregelen leiden (2020)

In 2020 viel ruim driekwart van de opgelegde disciplinaire maatregelen binnen deze drie categorieën.

Lekken, misbruiken en/of achterhouden van informatie: 26,0%

Misbruik bedrijfsmiddelen en overtreding interne regels: 25,6%

Ongepaste gedragingen in privésfeer: 23,7%

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2020

Ontvangen klachten

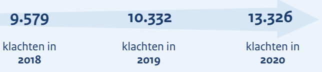

Burgers kunnen een klacht indienen over het optreden van politieagenten. De klachtbehandeling door de politie is gericht op het herstel van vertrouwen van burgers in de politie, op het leren van klachten en op imagoverbetering. De afgelopen jaren is er een toename van het aantal klachten ten aanzien van de politie. Kanttekening: niet alle klachten zijn ontvankelijk en zullen dus ook niet allemaal door de politie in behandeling worden genomen.

Bron: Jaarverantwoordingen politie 2018, 2019, 2020

Drie meestvoorkomende klachten (2020)

De meeste ontvangen klachten in 2020 van burgers over de politie hadden betrekking op bejegening/houding/gedrag (25% van het totaal), gevolgd door geen/onvoldoende actie (13%) en onjuiste actie (11%). Ook in 2019 waren dit de meest prominente klachtenrubrieken.

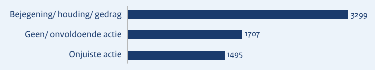

Bron: Jaarverantwoording politie 2020

Geweld Door Politieambtenaren (GDPA)

In 0,51% van de incidenten werd geweld door politieambtenaren toegepast

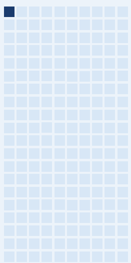

Ieder politieoptreden is erop gericht om situaties te de-escaleren. Het gebruik van geweld vormt voor de politie het laatste redmiddel. Door de aard van het politiewerk doen er zich altijd situaties voor waarin de politie genoodzaakt is geweld toe te passen.

In de registratieperiode* was de politie bij 26.453 incidenten genoodzaakt om geweld in te zetten. In 0,51% van alle incidenten waarbij de politie is ingezet, werd geweld door politieambtenaren toegepast.

58,5% van de geweldstoepassingen betreft fysiek geweld

De meest toegepaste vorm van geweld is fysiek geweld (58,5%) dat onder meer bestaat uit het toepassen van controletechnieken, duwen en trekken. Als met fysiek geweld het beoogde doel niet kan worden bereikt kunnen er ook geweldsmiddelen worden ingezet, waaronder het vuurwapen (8,5%), pepperspray (5,5%) en de uitschuifbare wapenstok (5,2%).

*De getoonde cijfers zijn van de periode 15 januari 2019 – 30 september 2020.

Bron: Verzamelbrief politie, juni 2021

Geweld Tegen Politieambtenaren (GTPA)

In 2020 is het aantal geweldsincidenten tegen politieambtenaren toegenomen met 19% ten opzichte van het aantal incidenten in 2019.

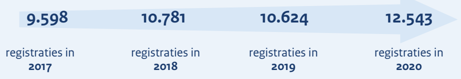

Drie meestvoorkomende geweldsincidenten (2020)

In 2020 betrof ruim driekwart (76%) van de aanleidingsincidenten belediging, wederspannigheid en woordelijke bedreiging.

Belediging 5.848

Wederspannigheid* 2.424

Bedreiging woordelijk 1.225

*Wederspannigheid: dit is gewelddadig verzet tegen een politieambtenaar, bijvoorbeeld tijdens een aanhouding

Bron: politie.nl

Contact met de politie

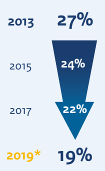

Het aantal Nederlanders dat contact heeft met de politie neemt af en de tevredenheid over het laatste contact neemt toe blijkt uit de Veiligheidsmonitor. Het gaat bij deze contacten bijvoorbeeld om een melding of aangifte van een delict, een bekeuring of waarschuwing, of een praatje met een agent op straat.

Tevredenheid contact met politie

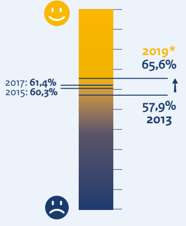

* Dit zijn de meest recente cijfers. De Veiligheidsmonitor wordt ééns per twee jaar uitgevoerd.

Bron: Veiligheidsmonitor

Tevredenheid over het functioneren van de politie

De tevredenheid over het functioneren van de politie is in de afgelopen jaren toegenomen.

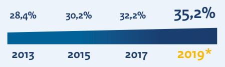

Er is aan alle respondenten van de Veiligheidsmonitor gevraagd hoe tevreden of ontevreden ze zijn over het functioneren van de politie in het algemeen. In 2019 is 35,2 procent hierover (zeer) tevreden, 7 procent (zeer) ontevreden en 20,9 procent is niet tevreden en niet ontevreden. Het grootste deel van de respondenten geeft echter aan dit niet te kunnen beoordelen (34,6 procent) of geeft geen antwoord (2,3 procent).

* Dit zijn de meest recente cijfers. De Veiligheidsmonitor wordt ééns per twee jaar uitgevoerd.

Bron: Veiligheidsmonitor

De toerusting van de politieorganisatie

Uitgaven ministerie van Justitie en Veiligheid (waarvan deel naar de politie)*

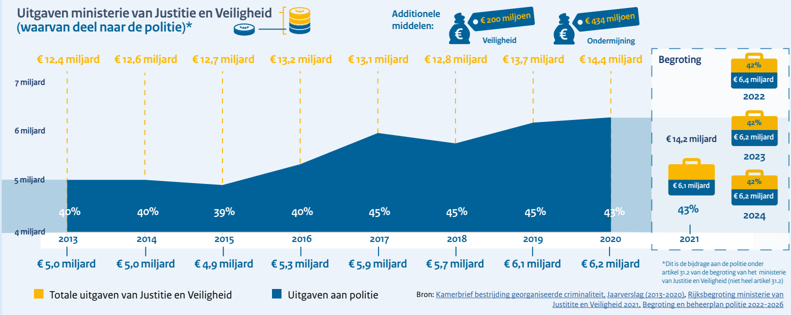

*Dit is de bijdrage aan de politie onder artikel 31.2 van de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid (niet heel artikel 31.2)

Bron: Kamerbrief bestrijding georganiseerde criminaliteit, Jaarverslag (2013-2020), Rijksbegroting ministerie van Justitite en Veiligheid 2021, Begroting en beheerplan politie 2022-2026

De afgelopen jaren gaat bijna de helft van de uitgaven van het ministerie van Justitie en Veiligheid naar de politie. In 2020 ging ruim 6,2 miljard euro, 43% van de uitgaven van het ministerie van Justitie en Veiligheid naar de Nationale Politie. In de begroting van 2021 is een soortgelijke opbouw berekend.

Het geld dat de politie jaarlijks ter beschikking staat, is sinds de start van de Nationale Politie sterk toegenomen. Deze toename wordt de komende jaren ook bestendigd, zoals te zien in de begroting. Vanaf 2022 is er extra geld voor ondermijning en veiligheid beschikbaar. Hiervan zal een deel ten goede komen aan de politie.

Verdeling uitgaven van de politie

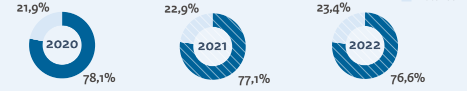

Het merendeel van het politiebudget wordt uitgegeven aan vaste kosten voor personeel en materieel, in een stabiele verhouding. Materiële kosten bestaat onder andere uit kosten voor de fysieke politiebureaus, vervoersmiddelen en ICT. Personeelskosten uit kosten voor salaris, opleiding en vorming, inhuur en mutaties personeelsvoorziening. De begrotingen 2021 en 2022 beogen die verhouding verder te verschuiven ten gunste van de materiële uitgaven.

Bron: Jaarverantwoordingen (2019-2020). Begroting en beheerplannen politie 2021-2025 en 2022-2026

Bezettingsgraad operationeel personeel

2024-2025

Formatie = Bezetting

Als gevolg van de intensiveringen van het kabinet Rutte III is de operationele formatie van de politie verder verhoogd. Deze stijging zet zich tevens verder voort. De noodzakelijke afbouw van de overbezetting die was ontstaan, is reeds omgebogen naar een duurzame stijging van de bezetting. Er is thans nog sprake van onderbezetting, maar in 2024-2025 zal de formatie uiteindelijk gelijk zijn aan de bezetting.

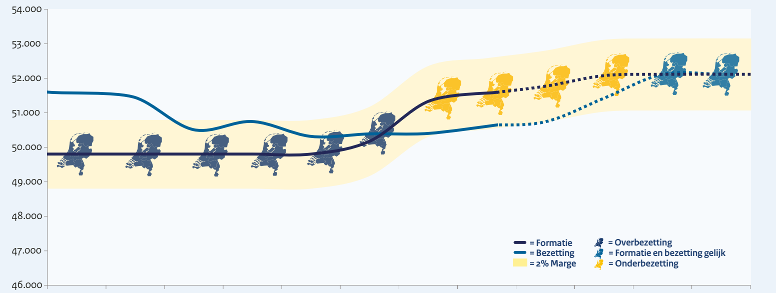

Bron: Jaarverslagen (2013-2020) en begroting en beheerplannen politie 2021-2025 en 2022-2026

Operationeel politiepersoneel in personeelscategorieën: bezetting

Om de indeling van het operationeel politiepersoneel te kunnen tonen worden de werksoorten ´opsporing' en ´informatiefunctie´ ingedeeld naar Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie (LNFP) functies en niet meer, zoals in eerdere communicatie wel het geval was, gedefinieerd volgens het Inrichtingsplan van 2012. Op deze wijze kan er inzicht worden geboden in hoeveel fte operationele politieambtenaren werkzaam zijn binnen deze werksoorten.

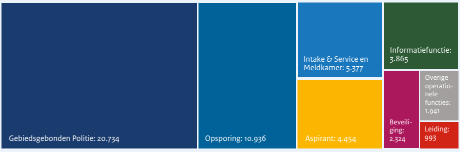

Bron: politie (peildatum: (31-12-2020)

Bezetting Gebiedsgebonden Politie (GGP)

In veel teams is nog altijd sprake van onderbezetting, met name in de GGP in de basisteams (agenten die aanwezig zijn in de wijk en aanspreekbaar zijn voor de burger). Meer specifiek zit de onderbezetting voornamelijk bij het personeel dat belast is met incidentenafhandeling. Het zal waarschijnlijk nog enkele jaren duren voordat dit is hersteld.

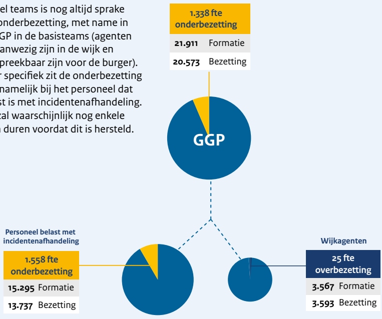

Bron: politie (peildatum: 31-08-2021)

Verzuim

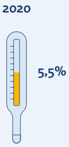

De stijgende trend van het ziekteverzuim is gekeerd: in 2020 betrof het totale ziekteverzuim 5,5% (12-maandsgemiddelde en berekening conform de CBS-methodiek). Ten opzichte van 2019 is het ziekteverzuim in 2020 dus 0,7 procentpunt gedaald. De dalende trend heeft zich dus ook in 2020 verder doorgezet. Met een verzuim van 5,5% blijft politie onder de norm van maximaal 5.9% ziekteverzuim.

Ziekteverzuim

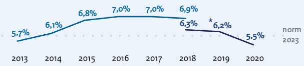

** Met ingang van 1 januari 2019 is de politie overgegaan op de berekening zoals het CBS die hanteert. In deze nieuwe methode wordt verzuim langer dan 104 weken niet meegenomen. Als gevolg daarvan wordt met ingang van 2019 een lager verzuimpercentage gehanteerd.*

Bron: Jaarverantwoordingen politie

De ontwikkeling van de taakuitvoering en het werkaanbod

Reactietijd prio-1 meldingen 112

Het landelijk aantal prio 1-meldingen is in 2020 (totaal 279.310) licht gedaald ten opzichte van het totaal in 2019 (291.505). Dit aantal betreft de prio 1-meldingen dat via de regionale meldkamers zijn binnengekomen en waar inzet op is gepleegd. Bij ruim 84% van het landelijk aantal prio 1-meldingen is de politie de afgelopen jaren binnen 15 minuten ter plaatse.

Bron: data.politie.nl

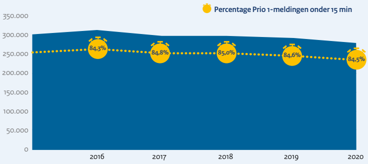

Misdrijven

Geregistreerde misdrijven zijn strafbare feiten die zijn vastgesteld in het Wetboek van Strafrecht of in andere wetten en welke door de politie, of voor een klein aandeel de Koninklijke Marechaussee, worden vastgelegd in een proces-verbaal. Na een aantal jaar een afname te hebben gezien van het aantal geregistreerde misdrijven, is er nu sprake van meer stabiliteit.
Kanttekening: misdrijven kunnen ook na het verstrijken van het jaar nog geregistreerd worden, waardoor de verwachting is dat het aantal geregistreerde misdrijven in 2019 en 2020 nog zal toenemen.

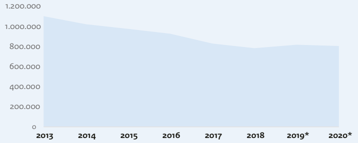

* Voorlopige cijfers

Bron: CBS Statline

Geregistreerde verdachten

Geregistreerde verdachten zijn personen die door de politie worden geregistreerd wanneer een 'redelijk vermoeden van schuld' aan een misdrijf bestaat. Een persoon die binnen een jaar meer dan 1 keer wordt geregistreerd, wordt slechts 1 keer meegeteld. Een verdachte wordt geregistreerd in het jaar waarin het misdrijf is gepleegd.**
Kanttekening: verdachten kunnen ook na het verstrijken van het jaar nog geregistreerd worden, waardoor de verwachting is dat het aantal geregistreerde verdachten in 2019 en 2020 nog zal toenemen.

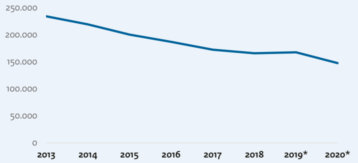

Bron: CBS Statline

* Voorlopige cijfers
** De hier gebruikte berekeningswijze van het CBS verschilt met de berekeningswijze van de politie; de politie telt een verdachte mee in het jaar dat deze geregistreerd wordt.

Aangiften

Het aantal aangiften laat in 2020 een vergelijkbaar beeld zien ten opzichte van 2019. Sinds de oprichting van de Nationale Politie is een daling te zien in het aantal aangiften die de politie ontvangt.
Kanttekening: bij deze daling is dat ook de criminaliteit is gedaald. Er is echter wel een stijging te zien in het aantal, en aandeel, internetaangiften. Dit is in 2020 gestegen van 311.669 (46,4%), naar 344.958 (51,6%). De eerder geconstateerde daling van internetaangiften was overigens deels te verklaren door de invoering in 2017 van de tweetraps-authenticatie. Dat heeft zich nu weer hersteld.

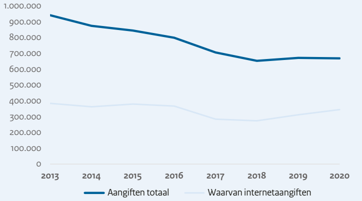

Bron: data.politie.nl

Ophelderingspercentage

Het ophelderingspercentage betreft het aantal misdrijven waarbij ten minste één verdachte bij de politie bekend is, ook al is deze voortvluchtig of ontkent hij/zij het strafbare feit te hebben gepleegd, gerelateerd aan het totaal aantal geregistreerde misdrijven. Een opgehelderd misdrijf wordt geregistreerd in het jaar waarin het misdrijf is gepleegd.**
Kanttekening: misdrijven kunnen ook na het verstrijken van het jaar nog opgehelderd worden, waardoor de verwachting is dat het ophelderingspercentage in 2019 en 2020 nog zal toenemen.

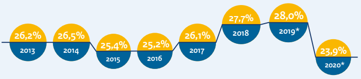

Bron: CBS Statline

* Voorlopige cijfers
** De hier gebruikte berekeningswijze van het CBS verschilt met de berekeningswijze van de politie; de politie telt een opgehelderd misdrijf mee in het jaar dat het misdrijf is opgehelderd.

Dit informatieblad is een uitgave van het ministerie van Justitite en Veiligheid | Directoraat-generaal Politie en Veiligheidsregio's | Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag | *Aan de inhoud van dit informatieblad kunt u geen rechten ontlenen.*